

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om universiteternes udbygning.

(Lovforslaget (nr. 96) findes i tillæg A, sp. 2317, fremsættelsen i tidenden sp. 1177).

Lovforslaget sattes til forhandling.

K. B. Andersen: Efter reglerne skal man jo ved et lovforslags første behandling holde sig til de principielle linjer, og det er der særlig grund til at efterleve ved det lovforslag, vi her behandler. Det rummer en række detailproblemer af ikke ringe betydning for den daglige tilværelse på vore universiteter og læreanstalter, som i hvert tilfælde i første omgang egner sig bedst til en nærmere drøftelse i udvalg.

Men når vi skal holde os til principperne, vil jeg gerne sige straks og — for at tale i statsministersprog — sige det helt klart, at dette forslag er et dårligt forslag, og det er et utilstrækkeligt forslag, og jeg vil gerne benytte dette forslag til at fortælle den interessante historie om planlægningen, der blev væk under slaget på Trefoldigheden.

Spørgsmålet om universiteter ude i landet, nye centre, begyndte jo med, at undervisningsminister Helveg Petersen i forbindelse med Odenseloven i 1964 gav udtryk for, at der var brug for yderligere 3 universiteter à ca. 5.000 pladser. Samtidig bad man om at få nedsat et planlægningsråd, og hvis jeg nu ville være giftig — det vil jeg ikke, for det er min natur fjernt — så ville jeg sige: et råd til at finde ud af, hvor mange universiteter vi skulle have, og hvor mange pladser de skulle have. Vedrørende Sønderjylland specielt, eller Sydjylland, blev det fremhævet af undervisningsministeren gentagne gange under behandlingen, at der var ikke noget i vejen for, at man kunne begynde opbygningen af et humanistisk fakultet i Sydjylland meget snart. I det hele taget aktualiserede daværende undervisningsminister Helveg Petersen meget stærkt spørgsmålet om opbygning ude i landet og udtalte over for udvalget, at man måske allerede samme efterår kunne begynde at bygge op i det sydlige Jylland.

Det næste, der sker, er så, at det planlægningsråd, der ikke var nedsat, da jeg blev minister, blev nedsat nogenlunde kort efter,

i december 1964. Et lille år efter, i november 1965, modtog jeg en henvendelse fra en række folketingsmedlemmer fra det sydlige Jylland, der meget stærkt henstillede, at man nu hurtigt fik truffet beslutning. Blandt underskriverne var daværende folketingsmand, nuværende udenrigsminister Poul Hartling — så vidt jeg erindrer i hvert tilfælde — og også den nuværende fiskeri- og Grønlandsminister hr. A. C. Normann, der stærkt henstillede, at man allerede i samlingen 1965-66 fik klaret problemerne.

Denne henvendelse blev oversendt til planlægningsrådet, og planlægningsrådet fandt det vigtigt hurtigt at få slået fast, hvor de nye centre ude i landet skulle ligge. Det, der jo hele tiden har været planlægningsrådets synspunkt — et synspunkt, som jeg tror alle har været enige i, helt bortset fra hvad der i øvrigt kunne skulle — var, at man skyldte de forskellige egne ude i landet besked; de kommuner, der skulle sikre arealer, forberede lokale investeringer og passe disse ting ind i en regionsplanlægning, dem skyldte man besked. Derfor kom planlægningsrådet også med en indstilling i december 1965 — jeg fik først bilagene i februar 1966, men lad det nu ligge — hvori man pegede på Roskildeegnen, på Esbjerg-Ribeområdet og på Ålborgområdet som de steder, hvor de nye centre burde ligge. På baggrund af denne indstilling fra planlægningsrådet blev der så fremsat forslag her i tinget i foråret 1966, hvor den daværende regering sagde: vi er enige i, at der vil være behov for tre nye universitetscentre, planlægningsrådet har peget på denne placering, selve spørgsmålet om placeringen fremlægger vi til fri forhandling i tinget, men vi er enige i, at afgørelsen bør træffes nu, og vi er enige i, at disse tre centre vil der være behov for inden udløbet af dette århundrede. Imidlertid kunne forslaget ikke færdigbehandles, for der manglede den helt væsentlige forudsætning, der hed planlægningsrådets planskitse; derfor måtte udvalget sådan en lille smule træde vande i foråret 1966.

Forslaget blev så genfremsat af den tidligere regering i efteråret 1966, idet vi håbede snart at få materialet fra planlægningsrådet. Imidlertid gik hele samlingen 1966-67 med at vente på, at planskitserne skulle komme; der var forskellige universitetsbesøg, og

[K. B. Andersen.]

tiden blev brugt så godt, som man nu kunne, men heller ikke i den samling kunne der træffes afgørelse. Men så endelig i sommeren 1967 kom planskitsen, og havde der været lidt længere taletid, ville jeg gerne have sagt mange anerkendende ord om det grundlag, vi derved fik for vores fremtidige universitetsplanlægning, og kort efter, i efteråret 1967, kom fra planlægningsrådet en indstilling om universitetsudbygningen øst for Store-Bælt.

Dermed var hele materialet på bordet, og dermed var vejen banet for et forslag, et forslag, der også var udarbejdet og lå klar, da valget kom, et forslag, der dels byggede på en rammelov for de tre bestående universiteter — alle er vel enige om, at det er helt akutte problemer, man har specielt i København, men også i Århus og Odense, og at det er nødvendigt at prøve at skaffe disse universiteter det, vi kan kalde „Lundtoftetilstande“, gennem en rammelov for deres udbygning — derudover var det tanken at forelægge forslag her i tinget i 1968-69 om den endelige placering af Københavns universitet på længere sigt og om et nyt center øst for Store-Bælt, så snart visse arealproblemer var blevet afklaret, og endelig var det tanken, at der nu kunne tages stilling til placeringen af centrene ude i landet.

Så langt var vi nået, da valget kom. Så kom altså valget, og nu kommer dette forslag. Det hedder ikke forslag til lov om centre for højere uddannelse, det hedder forslag til lov om universiteternes udbygning. Det røber altså, hvad der er sket; forslaget beskæftiger sig alene med den helt nødvendige — det erkender jeg: den helt nødvendige — rammelov for udbygning af de tre bestående universiteter; alt andet er forsvundet. Man taler i bemærkningerne om, at der kan blive brug for at løse universitetsproblemerne øst for Store-Bælt allerede omkring 1970, men der står altså intet i forslaget om, hvordan man vil planlægge det, der skal gøres i løbet af få år. Studenterbladet har med rette udtalt sig imod en så hovedløs planlægning.

Men hvad så med planlægningen i det øvrige land? Ja, der er jeg så heldig — for man skal jo ikke beskyldes for at sige noget ondt om regeringen; det ville da også være

overflødigt, den laver så mange ting selv, at den gør os hvervet alt for let, hvis vi ville det — at kunne holde mig til regeringens egen presse. I Vestkysten var der en leder den 15. marts, som jeg gerne vil citere nogle enkelte brudstykker af. I den siger man, at et universitet bygges jo ikke fra den ene dag til den anden, heller ikke fra det ene år til det andet. Det er en langsigtet affære, som kræver grundig planlægning. Man siger videre, at nu skulle placeringen afgøres i denne samling, men det sker ikke, for der er sket en ændring i forslaget og ikke en ændring til det bedre. Man citerer undervisningsministeren, der har sagt, at regeringen ønsker at løse de presserende spørgsmål først. Og så siger Vestkysten, at denne motivering lyder ret så tilforladelig, men den er reelt ikke sagligt holdbar, for der er ikke noget i vejen for, at man drøfter placeringen ude omkring, samtidig med at man tager fat på den hastende opgave. Derefter siger Vestkysten — hvad vi alle sammen kan gætte, men det er jo altid rart at få det fra familiens egen kreds — at når man ikke kommer med centerloven, når man har droppet alt, hvad der hedder hensyn til planlægning ude i landet, så er det, fordi regeringspartierne ikke kan blive enige om placeringen, og det er beklageligt, at uenighed i regeringen om placeringen skal trække denne sag i langdrag. Og lederen slutter:

„Det er både synd og skam, om denne vigtige sag skulle sinkes yderligere af politiske grunde“.

Tydligere kan det jo ikke siges.

Bladet Dannevirke udtrykker sig på samme linje.

På den baggrund må vi have lov at spørge — og det er i hvert tilfælde noget principielt —: hvad er der sket, siden regeringen har droppet ethvert hensyn til planlægning og ikke tager hensyn til ønskerne ude i landet om at kunne få besked? Hvad er der sket med planlægningen, siden planlægningsrådets formand er blevet medlem af regeringen? Der må jo dog være en eller anden forklaring. Hvorfor er planlægning af højere læreanstalter blevet puttet sådan til side? Forklaringen kan vel ikke være, at med den indstilling, denne regering viser til universitetsplanlægning, er universitetsplanlægning blevet et u-landsområde, sådan

[K. B. Andersen.]

at det stadig kan sortere under hr. K. Helveg Petersen? Der må formentlig være en eller anden forklaring.

Der er et mindre problem i forbindelse med dette forslag, men et vigtigt problem: jeg kan ikke se i forslaget, om bevillingen til Københavns universitet — og jeg mener, det er noget helt væsentligt, at Københavns universitet får de penge, det skal have — indebærer en nedskæring i forhold til planlægningsrådets forslag. Det indebærer en forskydning på et år, men i begge ender, og derfor er det ikke til at se, før vi får nærmere materiale i udvalget, om sparekniven her har været fremme over for de minimumskrav, som planlægningsrådet pegede på. Men det kan vi se på.

Der er en række andre spørgsmål, som det vil være rigtigst at drøfte i udvalget, og tiden tillader jo heller ikke her at komme ind på dem. Jeg tænker på selve spørgsmålet om, hvad vi forstår ved centertanken — den, som ganske vist ikke er med i forslaget, men jeg tænker da, vi får lov at drøfte den i udvalget; det er der vel ikke forbud imod — hvad der egentlig ligger i denne centertanke.

Spørgsmålet om den fremtidige studiestruktur, spørgsmålet om de planlægningsorganer, ministeren foreslår nedsat — hvad jeg mener er rigtigst — og som vel bør omfatte, ikke blot som i forslaget nævnt universiteterne, men også de andre højere uddannelser, spørgsmålet om fri adgang til de videregående uddannelser, alle disse problemer er vi selvfølgelig parat til at drøfte i udvalget.

Mit parti er også parat til et grundigt udvalgsarbejde om dette forslag i den tid, der nu kan blive. Det er bare synd — og det er synd for undervisningsministeren — at det er et så skamskåret forslag som det, der ligger her, der er lagt til grund for udvalgsarbejdet. Det giver selvfølgelig på den anden side den trøst, at dette forslag kan, uden hensyn til hvad der sker med det i udvalget, simpelt hen kun blive bedre.

Jørgen Jensen: Der er en overvejende sandsynlighed for, at studentertallet vil vokse ganske kraftigt i de nærmest kommede år. Jeg tror, det er et forsigtigt skøn, der peger på, at vi i 1980 vil have ca. 13.500

flere unge, der tager studentereksamen på ét år. Endvidere vil det antagelig gå således, at en voksende andel af dem, der bliver studenter, vil påbegynde en højere uddannelse; sådan er det i hvert fald gået hidtil. Der bliver herefter en stadig større del af de unge, som i flere eller færre år studerer; man skønner her, at det i 1970 vil komme til at dreje sig om ca. 47.000, i 1975 om 56.000, i 1980 om et sted mellem 62.000 og 68.000, og tallet vil nok blive større endnu senere hen.

Denne udvikling er som bekendt ikke noget, der kun ses i Danmark; vi kan se både i vest, i øst, i nord og i syd, at akkurat de samme ting gør sig gældende. Det er klart, at denne udvikling stiller samfundet og det offentlige, specielt staten, over for ganske store krav af mange forskellige slags. Jeg vil gerne her nævne nogle problemer af denne art. Der skal først og fremmest skaffes undervisningslokaler m. v. til det stærkt voksende antal studerende, og det er ensbetydende med, at der skal foregå meget store investeringer i nye bygninger, i anlæg, i auditorier, laboratorier og biblioteker. Men det er også ensbetydende med stigende driftsudgifter i de kommende år. Spørgsmålet er i øvrigt, om de nu til rådighed stående lokaler udnyttes tilstrækkeligt; jeg vil her minde om, at finansudvalget ved gennemgangen af finanslovsforslaget stillede et spørgsmål til undervisningsministeren, som beredvilligt og godt svarede i så henseende.

Der skal dernæst skaffes mange flere professorer og andre lærere, forskere og også en hel del mere administrativt personale til betjening af det store og voksende studentertal. Det drejer sig, så vidt jeg kan skønne, om adskillige tusinde personer, og her igen må vi erkende, at aflønningen kræver meget betydelige midler, det er helt åbenbart. Men adskillige af disse højt kvalificerede mennesker findes endnu ikke færdigt uddannede, og jeg mener, at man også på dette menneskelige område kan tale om, at der foreligger et stort investeringsbehov.

At der må foretages en grundig planlægning af disse investeringer, er helt selvfølgelig, den er også foregået gennem en hel del år, og jeg tror, det er et dygtigt stykke planlægningsarbejde, der har været fore-

[Jørgen Jensen.]

taget. Denne planlægning må utvivlsomt intensiveres. Jeg tror, der er behov både for en fællesplanlægning af alle de højere læreanstalter og universiteterne og for specielle planlægninger af visse grupper heraf. I øvrigt mener jeg også, at en regional planlægning er fornuftig at få gennemført.

Men der er mange andre problemer. Vi kan oprigtigt glæde os over den voksende trang, som 1960-ernes og 1970-ernes ungdom har til at blive uddannet og gerne på et højt, ja, selv på højeste niveau. Undervisning og forskning er helt nødvendige forudsætninger for en gunstig samfundsudvikling både materielt og kulturelt. En fuldstændig fri og åben adgang hertil er et privilegium for denne 1960-ernes og 70-ernes ungdom, den er faktisk en stor gave til disse unge.

Spørgsmålet er imidlertid, om dette privilegium, som de studerende jo har i forhold til mange snese tusinder af andre unge, lader sig fuldt og helt opretholde. Jeg tager ikke endeligt standpunkt til dette helt centrale spørgsmål nu, men jeg noterer med megen tilfredshed, at undervisningsministeren i sin fremsættelsestale omtaler dette problem, og jeg synes, det er rigtigt at gøre det. Det er skismaet mellem på den ene side de unges helt frie uddannelsesvalg efter lyst og evner og på den anden side samfundets antagelige behov for den store kandidatproduktion på næsten alle områder ved læreanstalterne.

Herfra udspringer så andre problemer. Kan vi i længden opretholde fri adgang til universiteterne, medens der er adgangsbegrænsning til de fleste andre, både højere og lavere læreanstalter? Kan vi i længden opretholde den nuværende kandidatstruktur helt uændret, eller er der behov for en differentiering, for en mere fleksibel ordning? Kan vi i længden lade studentereksamen som sådan være fri adgangsbillet til universiteterne, eller skal en særlig, kvalificerende prøve efter studentereksamen eventuelt være det akademiske adgangsbevis?

Der er altså mange og vigtige spørgsmål at behandle, belyse og afgøre; jeg ved, at der også mange steder arbejdes hermed. Det folketingsudvalg, der vel bliver nedsat i anledning af dette lovforslag, kan måske kun yde et beskedent bidrag til løsningen,

men også mit parti er parat til at tage fat på dette store arbejde.

Hvad selve lovforslaget angår, kan jeg på det konservative folkepartis vegne give tilslutning. Vi tror, det er nødvendigt og rigtigt nu i de kommende år at koncentrere anstrengelserne om en forholdsvis hurtig løsning af de mange presserende spørgsmål, som de eksisterende tre universiteter er stillet over for. Til denne udbygning alene foreslås indtil 1. april 1976 stillet 1.250 mill. kr. til rådighed for undervisningsministeren, der så skal søge bevillinger i de enkelte finansår. Undervisningsministeren skal dernæst i næste folketingsår fremsætte forslag i folketinget om, hvor den fremtidige udbygning af Københavns universitet skal foregå, og om erhvervelse af de nødvendige arealer dertil. Her kan der jo være tale om adskillige løsninger, som jeg ikke skal komme nærmere ind på allerede nu. Men det ville utvivlsomt være hensigtsmæssigt at søge en relativt koncentreret lokal løsning fremkaldt.

Endelig bemyndiges undervisningsministeren til at forberede og gennemføre den allerede projekterede og planlagte udbygning af det lægevidenskabelige og det matematisk-naturvidenskabelige fakultet i København.

Jeg kan altså i princippet tiltræde denne politik og finder, at meget taler for, at den videre udvikling af flere nye danske universiteter bør vente til sidste halvdel af 1970-erne. Dette sidste vil dog helt naturligt i visse dele af landet skuffe befolkningen, det erkender jeg, og jeg tror også, at skuffelsen vil komme til udtryk her fra folketingets talerstol.

Per Møller: Vi mindes i disse år jævnlgt om, hvor vanskeligt det er for et u-land at udvikle et grundlag for materiel og anden velstand; det er en møjsommelig og en langsommelig opgave. Men på den anden side fortæller historien os jo også, at det hurtigt kan gå den modsatte vej. Det kan det gøre, hvis man ikke i tide og i tilstrækkeligt omfang søger at sikre et grundlag for forskning og for uddannelse. Det er simpelt hen nødvendigt for at sikre en økonomisk, en social og en kulturel fremgang. Ud fra bl. a. denne betragtning ind-

[Per Møller.]

tager venstre en positiv holdning til dette forslag om at give en rammebevilling på 1.250 mill. kr. til udbygning af universiteterne i København, Århus og Odense.

Der er et andet principielt udgangspunkt, nemlig dette, at venstre ønsker at opretholde den frie studieadgang til universiteterne. Nu er forholdet jo det, at der på en række andre højere læreanstalter for øjeblikket er adgangsbegrænsning; men jeg forstår, at man sætter kræfterne ind på at få afskaffet denne adgangsbegrænsning, og jeg synes, det er værdifuldt, hvis man inden for en rimelig tid kan komme videre frem med disse bestræbelser. Hvis det sker, vil følgen jo bl. a. blive, at presset mod universiteterne aftager relativt. For øjeblikket vil det være sådan, at unge, der f. eks. ikke kan blive arkitekter, ja, de lader sig nøje med en uddannelse på universiteterne, hvor adgangen til studiet er frit. Jeg tror, det giver en mere rimelig balance mellem de forskellige undervisningsanstalter, hvis man har det ens på dette punkt.

Men hermed er man sådan set fremme ved spørgsmålet om behovet og det skøn, der er anlagt for behovet ved universiteterne, for blot en sådan ting som det, jeg peger på, nemlig en afskaffelse af adgangsbegrænsningen ved andre højere læreanstalter, vil betyde et svækket behov for studiepladser ved universiteterne, og der er mange andre ting, der vil kunne komme til at påvirke det skøn over behovet, man har lagt til grund for disse planer. Jeg tænker bl. a. på spørgsmålet om antallet af studenter. Der er forudsat en stadig og en voldsom stigning, og det er der heller ingen tvivl om at vi får, men alligevel er det jo bemærkelsesværdigt, at man i et enkelt år, nemlig i 1966, kunne notere en nedgang i tallet af studenter.

Et andet forhold, der også — på længere sigt ganske vist — vil kunne indvirke, er, hvordan fødselstallet udvikler sig; det er jo kommet som en overraskelse for adskillige af prognosemagerne herhjemme, at vi har kunnet iagttage et betydeligt fald i fødselstallet.

Jeg kan heller ikke helt være upåvirket af de bedømmelser, som i hvert fald nogle af de kyndige — jeg tænker bl. a. på professor Søren Gammelgaard — har anlagt,

idet han mener, at en overproduktion af akademisk uddannede folk er, som han siger, en nærliggende mulighed i 1970'erne, og hvis denne forudsigtelse viser sig at være rigtig, ja, så vil det jo i løbet af en kortere eller længere tid mindske presset; ønsket om at studere vil blive mindre, hvis de unge må se i øjnene, at chancen for bag efter at få en god og højt lønnet stilling i kraft af deres akademiske uddannelse er blevet svækket.

Jeg mener, at man derfor må gøre sig klart, at man ved disse planlægninger, som jo dels er langsigtede, dels omfatter enorme pengebeløb, bør vise megen eftertænke, megen forsigtighed ved de prognoser, man lægger til grund, og jeg føler mig ikke aldeles overbevist om, at udviklingen vil bekræfte, hvad der siges i meget af det materiale, der er fremlagt: at man hele tiden arbejder ud fra et minimumsskøn.

Som sagt, dette rokker ikke ved venstres principielt positive holdning til sagen, men jeg vil gerne tilføje, at det for venstre står som en forudsætning for, at man bevilger disse enorme pengebeløb, at der så skabes sikkerhed for, at universiteterne bruger deres kapacitet så effektivt som muligt, og det vil sige mere effektivt, end det sker i dag.

Der er allerede i planlægningsrådets betænkning peget på, at studiestrukturen bør revideres. Nu siges det ganske vist alligevel, at man til grund for alle beregninger har taget, at den nuværende opbygning af de højere uddannelser og de nuværende studietider vil være gældende under hele perioden indtil 1980. Men samtidig peges der på, at der vil være et naturligt behov for at ændre ved disse ting, og der nævnes som eksempel, at studietiden inden for mange uddannelser er for lang. Som et eksempel her har man jo nævnt dette, at gymnasie-lærere formentlig i stor udstrækning vil kunne løse deres opgave uden at have 6 års universitetsuddannelse bag sig, og eksemplet kunne følges op med mange andre, som peger frem på, at der er tale om at bruge en overkvalificeret arbejdskraft, og at der derfor er et spillerum for at nedskære studietiden og derved spare kapacitet, som kan bruges til andre formål.

Det er også nævnt, som omtalt, at der er et behov for en hurtigere udskillelse af

[Per Møller.]

studieuegnede. Jeg tror, det er et vældigt tab, som både samfundet og enkelte mennesker lider, hvis de unge i for lang en tid får lov at gå og studere, skønt forskellige prøver ville kunne dokumentere, at de i virkeligheden er studieuegnede.

Dernæst vil jeg pege på behovet for en bedre studievejledning forud for studiets påbegyndelse og måske ikke mindst en bedre studierådgivning. Adskillige steder inden for universiteterne er det en urimelig mangelfuld vejledning, de studerende får, når de starter deres studium. Der er endog professorer, der ligesom sætter en hæder i at virre med hovedet og sige: det må I sandelig selv finde ud af. Og jeg tror ikke, at en mere effektiv studierådgivning ville gøre noget som helst indgreb i den frie studieform, der selvfølgelig er en værdi i sig selv; men en lidt blødere overgang fra skoletiden til universitetstiden ville formentlig kunne indskrænke mange af de ulykker, der sker ved fejl tilrettelæggelse fra studenternes side.

Det nævnes i bemærkningerne til lovforslaget, at disse tanker fra ministeriets side er sendt ud til de forskellige institutioner, som man så har anmodet om at komme med en vurdering og fremkomme med konkrete planer, og dér vil jeg gerne spørge ministeren, om han er indstillet på at sætte fart i dette arbejde. Jeg kan minde om, at allerede for mere end 2 år siden fremførte venstres ordfører under behandling af et af disse spørgsmål, hr. Axel Kristensen, nogle tanker. Han sagde dengang — det var den 24. marts 1966, det findes i Folketingstidende 1965-66, sp. 4444:

„Jeg vil derfor sige til den højtærede minister, at jeg tror, det er nødvendigt, at man gør universitetet klart, at nu må man have en afklaring af former for undervisning og mål, naturligvis under opretholdelse af, at det bliver en virkelig videnskabelig uddannelse. Og før man dermed har fået klaret, hvad der

skal til af pladser, kan man ikke i virkeligheden planlægge for den kommende tid, men det er altså nødvendigt, at disse ting klares nu.“

Jeg håber kort sagt, at den nuværende undervisningsminister vil vise mere iver efter at få fart på med dette arbejde, end den tidligere undervisningsminister har gjort.

Jeg vil til slut kun gøre den bemærkning, at når der nu forudsættes en bevilling for de kommende år på 620 mill. kr. til Københavns universitet og det siges i bemærkningerne, at dette vil kunne gennemføres uafhængigt af de undersøgelser, der skal iværksættes med henblik på, hvordan Københavns fremtid i øvrigt bliver, så håber jeg, denne oplysning kan stå for skud. Jeg tænker her på, at hvis det virkelig skulle ende med, at man flytter Københavns universitet bort fra København og begynder på en frisk — og beslutning herom skal jo tages allerede til næste år — så er det måske et spørgsmål, om det er klog og rigtig planlægning, at man nu lægger op til at bruge i hundredvis af millioner kroner på udbygning af det, der alligevel skal nedlægges inden for en kortere eller længere tid. Der er i venstre ikke enighed om, hvorvidt Københavns universitet bør flyttes bort. Personlig synes jeg, det ville være yderst beklageligt, om det skete. Jeg mener, det vil være udtryk for en kulturel udmarvning af København, hvis universitetet flyttes her fra byen.

Grothe Philip: Da vi første gang her i folketinget drøftede spørgsmålet om flere uddannelsespladser på universitetsområdet, var det vel ganske åbenbart, at behovet for udvidelse af universiteterne var meget stort og stærkt stigende, men det materiale, vi havde dengang som grundlag for overvejelser angående behovsprognoser, var ret spinkelt. Denne mangel er i de sidste år blevet imødegået ved udarbejdelsen og offentliggørelsen af en række omfattende og meget værdifulde redegørelser. Navnlig

[Grothe Philip.]

den store planskitse fra planlægningsrådet giver en udmærket oversigt over den forventede udvikling i tilgangen af studenter til de højere læreanstalter og de enkelte faggrupper; men derudover giver planskitzen også et værdifuldt oplæg til en videregående diskussion om universitetsstudiernes tilrettelæggelse og de strukturændringer, der synes påkrævede.

Vi behøver ikke her i dag at komme nærmere ind på prognoserne for studenter-tilgangen. Det må være nok at konstatere, at selv om man tager de mest forsigtige prognoser som udgangspunkt, må vi regne med en ligefrem eksplosiv stigning af væksten i antallet af universitetsstuderende i årene frem til 1980. På længere sigt vil de bestående 3 universiteter ikke slå til, og navnlig vil der meget hurtigt være behov for at komme i gang med et nyt universitet øst for Store-Bælt.

Men den mest presserende opgave og det, der derfor må arbejdes mest med på kort sigt, er udbygningen af de tre universiteter, vi allerede har, nemlig universiteterne i København, i Århus og i Odense. Særlig i København er forholdene ved universitetet helt uacceptable. Det er ikke blot til daglig gene for studenter og lærere, men betyder også en kostbar forlængelse af studierne, når studenterne på grund af lærer- og lokalemangel tvinges til en uhensigtsmæssig tilrettelæggelse af deres studium.

Lovforslaget lægger nu en økonomisk ramme for udbygningen indtil 1. april 1976 på 1.250 mill. kr. Så vidt jeg forstår, har regeringen ikke på dette tidspunkt taget endelig stilling til det næste 3 års budget, men jeg må vel gå ud fra, at det beløb, der her er angivet i lovforslaget, vil indgå i de nye 3 års budgetter indtil 1976.

Udbygningen af universiteterne er jo i øvrigt ikke udelukkende et spørgsmål om samlede bevillinger, men også om den praktiske tilrettelæggelse af udbygningen. Jeg kan vanskeligt frigøre mig for en fornemmelse af, at udbygningen af Odense universitet burde være sket hurtigere. Når man sammenligner med et universitet som f. eks. det nye tyske Bochum universitet, må man imponeres over, hvor hurtigt det tyske universitet skyder i vejret. Hvorfor går det så langsomt i Danmark? Det, jeg

her siger, er på ingen måde en kritik af administratoren for universitetet i Odense, der af alle kendes som en overordentlig dygtig og flittig mand, men spørgsmålet er, om man kan sige, at han har fået tilstrækkelig megen hjælp. Jeg ved, at han selv ved adskillige lejligheder har bedt om at få yderligere hjælp i arbejdet. Har vi i virkeligheden ikke været både kortsynede og uøkonomiske, når vi i et sådant kæmpeprojekt sidder og, jeg vil næsten betegne det som fedter med bevillinger til nogle få mennesker, der kunne lette og fremskynde byggeriet og tilrettelæggelsen af hele det nye universitet væsentligt?

Udbygningen af universitetet i København er det mest påtrængende, men også den opgave, der volder de største problemer. Jeg skal ikke her tage stilling til, hvilken løsning der skal vælges, om der skal være tale om nye arealer inden for København eller det bliver en udflytning, men jeg vil stærkt pege på, at noget må der gøres, og det må ske hurtigt. I planlægningsrådets indstilling vedrørende udbygningen af universitetskapaciteten øst for Store-Bælt har professor Poul Nørregaard Rasmussen afgivet en særudtalelse. Han siger her — jeg citerer:

„... såfremt der ikke inden for det næste år gøres en helt usædvanlig indsats, må universitetet flytte uden for byen. Den største ulykke vil være, om man fortsætter med nødløsninger, eventuelt forhøjet til halve løsninger.“

Det er særlig den sidste sætning, jeg gerne vil sætte en tyk streg under, og jeg vil tilføje: problemet om Københavns universitet må løses i meget nær sammenhæng med en endelig stillingtagen til, hvor det næste universitet på Sjælland skal ligge. Man kan ikke med nogen fornuft drøfte Københavns universitets fremtid uden samtidig at drøfte en eventuel oprettelse af et universitet i Roskilde. Universiteterne skal og bør udbygges, men samtidig må vi også fortsætte overvejelserne om en strukturændring af undervisningen. I planskitzen er der givet et udspil, og adskillige nye tanker er kommet ind i billedet. Målet må være en mere effektiv undervisning, men også en undervisning, hvor man i højere grad har gjort op, hvad undervisningen skal bruges til.

[Grethe Philip.]

Som helhed er studierne blevet for lange. Der må skabes mulighed for, at en del af studenterne kan afslutte studiet på kortere tid, hvis studiet tilrettelægges mere direkte med sigte på senere beskæftigelse. Og så bør der naturligvis være mulighed for længere studier og overbygninger på studiet for de studenter, der skal ud i et mere videnskabeligt betonet arbejde.

En del af universitetslærerne er inde på disse tanker, men andre er endnu meget træge. Det er særlig denne træghed, man må frygte, og den magt, der i øjeblikket ligger hos blot en enkelt lærer til at forhindre eller i hvert fald forhale en tilpasning af uddannelsen; man kan jo nok spørge sig selv, om det virkelig er rimeligt. Kan der ikke sættes lidt mere skub i overvejelserne og navnlig i realiseringen af planer? Den uro, vi i dag ser blandt studenterne, er jo netop i høj grad udsprunget af et berettiget og for-tjenstfuldt ønske om at gøre studierne bedre, mere rationelle, bedre tilrettelagt. Jeg har med stor glæde bemærket rektor Mogens Fogs stilling til studenternes aktion, hans store åbenhed og hans vilje til både at lytte til studenterne og at lade sig påvirke af deres argumentation, selv om den også af og til er fremsat noget pågående og noget støjende.

Kan vi gøre studierne kortere gennem en bedre tilrettelæggelse, vil der måske også blive bedre muligheder for forskningen. Forskning og universitetsuddannelse er uløseligt knyttet sammen, og den voldsomme studentertilgang med dertil hørende krav om mere undervisning har ikke kunnet undgå at gøre indhug i den tid og i de muligheder, der har været for forskning. Det er en farlig udvikling og en udvikling, som vi må bremse. I overvejelserne om behovet for universitetspladser bør vi også overveje, om vi ikke kunne lette presset noget ved at udvide mulighederne for at få en kortere faglig uddannelse. Jeg tænker specielt på uddannelserne uden for det akademiske område. Der er noget helt irrationelt i, at man lukker af for tilgangen af elever til kortere studier og derved leder en del af dem over på de samfundsmæssigt set langt mere kostbare universitetsstudier, der i forvejen er ved at blive kvalt i tilgang.

Det tidligere nedsatte folketingsudvalg

foretog i efteråret nogle interessante rejser til nye universiteter i Tyskland, Frankrig og de andre nordiske lande. Overalt ser det ud til, at de kæmper med de samme problemer, med en overvældende tilgang af studenter, med mangel på plads og mangel på lærere, og at de er inde i overvejelser om strukturændringer i den højere undervisning. Det er de problemer, vi også arbejder med herhjemme, og som vi gerne hurtigt skulle komme i gang med at løse, i hvert fald få en bedre ordening på. Vi må nu skabe de økonomiske rammer for en betydelig udbygning af vore universiteter. Det radikale venstre vil gå meget positivt til opgaven.

Morten Lange: Da jeg så dette lovforslag, som vi har til diskussion her, fik jeg det indtryk, at undervisningsministeren kun kunne have én mening med at fremsætte det, nemlig at han ville gøre nar af folketinget. Ganske enkelt. Hvis der er noget, der har været fremført med kraft og styrke i universitetssager netop fra folketinget, så har det været, at man ønskede planlægningen af universitetsudbygningen ført igennem. Hver eneste diskussion har mundet ud i det; det har medført nedsættelse af dertil egnede planlægningsorganer, som har arbejdet efter omstændighederne, håber jeg, nogenlunde hæderligt og fornuftigt, men det er meget sjældent, at der har været så stor kraftmæssig klarhed i folketingets specificerede ønsker på et specielt område som netop på dette. Derfor må jeg sige, at det er meget, meget påfaldende, at det forslag, der nu foreligger, fuldstændig ignorerer en hvilken som helst universitetsplanlægning i Danmark. Det kan jo ikke være, fordi ministeren ikke kender tingene. I bemærkningerne til lovforslaget er der med omhu refereret de forskellige indstillinger og det grundlag, de hviler på, og jeg kan da i en parentes tilføje, at jeg tror, at de tal, som planlægningsrådet har arbejdet med, er aldeles undervurderet. Når man ser på væksten i universitetsuddannelsen i andre lande, så tror jeg, vi blot har fortsat en for langsom stigningstakt, men det gør jo ikke kravet om planlægning mindre skarpt.

Men altså, ministeren har kendt dette materiale — og det er jo i øvrigt også velkendt for os andre — og så ville man jo tro, at når der kommer et forslag frem, der så

[Morten Lange.]

radikalt afviger fra det grundlag, som ministeren har haft, måtte der være en eller anden meget skarpsindig motivering fra ministerens side. For regeringens motivering finder man i bemærkningerne til lovforslaget, hvor den optager sådan alt i alt ca. en halv spalte, og det er noget af det tomeste, man kan læse. Den synes at dække over det, hr. K. B. Andersen så rigtigt antydede eller i hvert fald antydede — jeg kan jo ikke garantere for, at det er rigtigt, men det lyder til det — at den eneste årsag til, at vi får dette forslag i denne form, er, at regeringen ikke har kunnet blive enig om andet. Og hvis det skal være typisk for regeringen, at hver gang man ikke kan blive enig om noget, der i virkeligheden er brandnødvendigt, så henlægger man det, ja, så får vi jo et dejligt liv i Danmark under en sådan henlæggelsesregering.

Men jeg skal komme med nogle enkelte bemærkninger, som skal motivere, hvorfor jeg mener, at lovforslaget ikke kan stå, som det står, og hvorfor jeg håber, det bliver væsentlig ændret, inden det bliver vedtaget. For det første kan man hele vejen igennem se, at planlægningen af de tre universiteter, som forslaget går på, kan ikke udføres, uden at de øvrige planer ligger klare og vedtagne; det gælder naturligvis ikke mindst for Københavns universitet. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at når Københavns universitets dispositionsplanudvalg ikke har så forfærdelig nemt ved at komme til en klar afgørelse, er det ikke blot, fordi det er svært, men også fordi den plan, man skal knytte an til, ikke er en vedtagen plan, som man har at rette sig efter, men kun en planskitse, som man stadig væk kan, om jeg så må sige, regne med måske engang bliver vedtaget. Planerne for Københavns universitet — og de er væsentlige for lovens fornuftige gennemførelse — kan ikke med fornuft udarbejdes, uden at loven indeholder en tilføjelse om den fremtidige udvikling af universitetscentre i Danmark, og derfor bliver det en nødvendighed, for at der kan være mening i denne lov. Det samme gælder for øvrigt Århus universitet og især Odense universitet, hvor man jo dog skal vide: hvordan skal det universitet bygges op, hvilke fakulteter skal man især lægge vægt på, noget, man ikke kan, førend vi har

klarhed over, hvad det næste skridt i rækken skal være.

Det gælder i øvrigt også en anden faktor, det gælder de øvrige højere læreanstalter, som jo indgik i planskitzen, indgik i spørgsmålet om de nye universitetscentre og deres udbygning. Dem har man jo fuldstændig glemt, de er ikke nævnt med et ord i denne lov. Der er med andre ord slet ikke noget lovmæssigt sigte for, hvad man har tænkt sig, at gøre på det område. Man har med omhu, med stor omhu og med held fået en hvilken som helst planlægning væk fra denne lovgivning og endda gjort, at selv det, der er blevet tilbage, bliver næsten umuligt at administrere. Jeg tror, vi må gøre os klart, at hvis vi kun skal køre efter de rammer, der her er givet, vil vi stå over for helt uløselige situationer for universiteterne, og det hjælper ingenting, at en række af de medlemmer, der har udtalt sig om loven, så prøver på at forklare, at der er sikkert nogle meget væsentlige muligheder for, at det alt sammen kan gøres nemmere ved, at man kan skære studietiderne ned, og man kan udnytte lokalerne bedre og alt det dér. Og så citerer man oven i købet et tidligere æret medlem, som kom med nogle bemærkninger, som dengang ikke var særlig relevante. Der er i dag på Københavns universitet og på vores universiteter i det hele taget en flid og arbejdsomhed med at lave studieplaner, der skal være effektive, så det snart er ved at være en dille. Det er en fornuftig dille, gud bevares, det skal jeg indrømme, men det er i hvert fald noget, der i den grad optager universiteterne.

Men jeg vil blot tilføje én ting: jeg tror ikke på den tanke om, at så bliver det alt sammen meget kortere og hurtigere. Vi har en meget interessant oplysning for ganske nylig på det felt. Det humanistiske fakultet skulle lave studieplan, og det har det gjort; den er god, den er kontant, den er effektiv. Men noget, som i hvert fald er sikkert, det er, at den netop viser, at gymnasielæreruddannelse med mindre end 6 års studieplan, det går aldeles ikke. Skal vi så ikke tage den brik af bordet og ikke bruge den igen? For nu er det studeret med omhu, og det ligger temmelig fast.

Jeg vil sige, at det, som vi trænger til, det er en planlægning for en lang periode, som peger frem imod år 2.000 og i hvert

[Morten Lango.]

fald er fast og konkret planlægning op til 1980. Det forslag, der her foreligger, er så snævert planlagt, at det ikke engang kan administreres sådan, at de meget rundelige summer, det jo sådan set afser i sammenligning med dansk bevillingspraksis, kan udnyttes fornuftigt.

Man kunne sige til ministeren for nu dog at sige noget venligt: tak for rammen, den er næsten af guld, men billedet, det mangler ganske. Jeg håber, at folketinget i behandlingen af dette forslag vil huske, hvad det tidligere har kunnet huske: at planlægning var essentiel, og sørge for at udvide det foreliggende forslag sådan, at det indeholder en ganske klar angivelse af planlægningen for universitetscentrenes udbygning i de kommende år. At det naturligvis kan føre til et herligt slagsmål, om disse centre skal ligge det ene eller det andet sted i Danmark, det tager vi med. Vi er vant til at slås mellem Skive og Herning, og hvad der nu ellers kan være af varianter. Men det skal ikke forskrække os, og det skal ikke holde os tilbage. Uenigheden i folketinget på dette punkt skulle kunne klares. Uenigheden i regeringen skal ikke stoppe en fornuftig planlægning.

Hanne Reintoft: Lovforslaget må jo gennemføres, selv om vi heller ikke finder det fyldestgørende på nogen måde. Vi erkender, at de øjeblikkelige behov løses bedst ved at udbygge de allerede bestående universiteter i København, Odense og Århus. Det er derfor udmærket, at lovforslaget giver hjemmel for, at en udbygning af de bestående universiteter gennemføres indtil 1976 for 1.250 mill. kr. Må jeg i øvrigt spørge, om året 1976 ikke indebærer en uhensigtsmæssig forskydning på 1 år i forhold til, hvad vi har set før.

Samtidig kunne jeg spørge om, hvorfor man ikke i lovforslagets § 2 har fastsat rammen for udbygning og arealerhvervelse for Århus universitet. Universitetet i Århus har netop haft miljømæssige fordele og mange fordele med lokaler og lærerkræfter ved at ligge samlet, men vi ser nu, at arkitektskole, handelshøjskole osv. må flytte ud af byen til vidt forskellige steder — netop den uheldige udvikling, man burde undgå,

og i stedet for skaffe et planetareal, der kunne dække behovet. Vi havde derfor gerne set arealerhvervelse draget med ind i loven for Århus' vedkommende og må henvende opmærksomheden på, at tøven kan blive meget dyr. Den stadig løbende diskussion om arealerhvervelse til Københavns universitet, om man skal vælge Tåstrup, Jagtvejmråderne eller Kalvehodområdet, har måske nu betydet, at Tåstrupgrundene er blevet betydelig dyrere på grund af centerplanerne.

Vi mener, at god plads, således at så mange aktiviteter som muligt kan foregå i samme område, giver det mest givende miljø både for studenter og lærere; det giver bedre muligheder for udnyttelse af fælles lokaler osv. Størrelsens hensigtsmæssighed afhænger jo meget af fagsammensætning og intern kommunikation. Vi kan heller ikke rejse indvendinger mod, at universiteter ligger nær hinanden, hvilket giver gode muligheder for at skaffe lærerkræfter. Jeg skal derfor beklage, at man udskyder bestemmelse om placering af de øvrige uddannelsescentre til folketingsåret 1974-75 meget stærkt. Der ligger dokumentation for, at øst for Store-Bælt har Roskilde det bedste befolkningsunderlag til et sjællandsk universitet, og eventuel udbygning i Tåstrup skulle netop ikke forandre dette, men måske tværtimod være en fordel. Ydermere fremgår det af bemærkningerne til dette lovforslag, at der må regnes med en planlægningsperiode på ca. 5 år. Hvis man udskyder beslutningen om Roskilde til 1975, kan man ikke være færdig før i 1980, hvilket vi finder decideret selvmodsigende og forkert.

Med hensyn til de jyske uddannelsescentre må vi forlange en principbeslutning om deres beliggenhed nu, selv om planlægning og igangsættelse udskydes. For såvel lands- og by- som egnsplanlægning er det meget uhensigtsmæssigt, at man ikke kender fremtidige universiteters udbygning, og manglende beslutning kan medføre, at standpunkt må forandres i det uendelige, fordi uforudsete faktorer som f. eks. prisstigninger og manglende planlægning spiller ind. Hvis loven her skulle være tilfredsstillende, må den derfor, ud over hvad der allerede står, indeholde igangsætning af

[Hanne Reintoft.]

Roskildeplanlægningen og principbeslutning om de jyske institutioner; ellers kan det ikke kaldes forsvarligt.

Undervisningsministeren filosoferer lidt over, om man skal vælge grundsynet: uddannelse efter samfundets behov eller uddannelse efter lyst og evner. Dette er et politisk spørgsmål, som vi gerne ser løst ved, at behovene forenes i videst muligt omfang, så begge hensyn tilgodeses; men jeg tror, ministeren må indse — studenterne har indset det — at uden lidt mere fart over feltet kan man ikke tilgodesse hverken det ene eller det andet synspunkt.

Vi synes, det er et meget nøjsomt lovforslag, som på ingen måde imødekommer den planlægning, der er foregået, og som slet, slet ikke imødekommer samfundets behov.

Stetter: Forvirringen omkring den højere uddannelse forekommer temmelig udbredt for en udenforstående. Vi trænger formentlig stærkt til en politisk målsætningsdebat. Vi må i den nærmeste fremtid tage stilling til behov, kapacitet, struktur, investeringsomfang og meget mere. Vi har hidtil skubbet alt dette fra os under henvisning til, at vi måtte afvente planlægningsrådets betænkning. Nu har vi planskitsen og meget andet materiale; nu trænger vi til politiske afgørelser, og disse afgørelser bliver mere og mere nødvendige.

Jeg skal kun omtale en enkelt detalje. Enhver planlægning af universitetsforhold må i den øjeblikkelige vanskelige situation tage sit udgangspunkt i de bestående lærdomscentre. Herom kan der, så vidt jeg kan se, ikke herske megen uenighed. Jeg synes, der er grund til at komplimentere ministeren, for på dette felt er lovforslaget et fremskridt. Vi har imidlertid, som det allerede er nævnt herfra, to gange tidligere behandlet forslag om udbygning af universiteterne i København, Odense og Århus, og begge gange har vi samtidig beskæftiget os med forslag om oprettelse af nye centre, ganske vist i en yderst forsigtig form, for der var i disse forslag kun tale om spørgsmålet om oprettelse af centre i Roskilde, i Esbjerg og i Ålborg, måske så forsigtigt, fordi den daværende minister var usikker,

måske fordi der var tale om dispositioner, som rakte langt ud i fremtiden, men dog et forsøg på at få truffet en politisk afgørelse om kommende centres geografiske placering.

Det lovforslag, vi behandler i dag, er i lovteksten renset for forslag om nye centre, og det er efter min opfattelse en forringelse i forhold til tidligere. Et er, at vi alle er enige om, at der ikke kan fremsættes forslag om, hvornår de nye centre skal oprettes, et andet er at fastlægge, hvor de skal oprettes. Der foreligger efterhånden så meget materiale, så mange udtalelser, der er gennemført så mange undersøgelser og truffet så mange lokale arealdispositioner, at det vil være meget betænkeligt at fjerne sig fra en endelig politisk afgørelse om den geografiske placering af de nye universitetscentre.

Jeg skal på vegne af flere folketingskolleger, også kolleger fra de øvrige to regeringspartier, derfor på denne baggrund opfordre ministeren til snarest muligt at fremsætte et forslag til lov om de kommende universitetscentre, et forslag i overensstemmelse med det forslag, som tidligere er behandlet her i tinget.

Orla Møller: Det er allerede forudsagt af hr. Jørgen Jensen, at der ville komme skuffelse til udtryk fra denne talerstol i dag, og jeg skal melde mig som en af dem, der er overordentlig skuffet over dette lovforslag, og jeg tror, jeg kan tale på manges vegne. De forskellige planlægningsudvalg, der sidder både i Nordjylland og i Sydjylland, har følt dette forslag som noget af en kold douche. Jeg skal prøve på at begrunde dette ganske kort med 4 enkle punkter.

For det første var der i det tidligere fremsatte lovforslag en bedre balance imellem prioriteringen af undervisningen ved de eksisterende universiteter og de nye universiteter, vi nødvendigvis skal have. Vi nærer en frygt for, at med dette forslag er prioriteringen forskubbet så kraftigt i positiv retning for de eksisterende, at det vil komme til at gå alvorligt ud over planlægningen for de nyes vedkommende.

For det andet beklager vi, at center-tanken med dette forslag ligesom er faldet noget til jorden. Det er allerede berørt i

[Orla Møller.]

adskillige af ordførernes taler her i dag, hvor stærkt nødvendigt det er med en strukturændring af hele universitetsstudiet. Jeg ved, at man i de undervisningsudvalg, der sidder rundt omkring i Jylland, har været meget energisk for at arbejde med disse problemer, og for dem er det en skuffelse, at man indtil videre altså må lade alt dette ligge.

For det tredje vil jeg gerne sige, at lokalt stiller man disse planlægningsudvalg og nogle kommuner i overordentlige vanskeligheder. Der er nogle af dem, der med god grund, på grund af tidligere udtalelser, har foretaget både jørdindkøb og planlægninger, og det ved jeg da udmærket godt at man kan fastholde et stykke tid; men én ting kan man i hvert fald ikke komme uden om: at disse lokale områder bliver stillet i en meget vanskelig situation, hvis man nu skal handle på det uvisse, og jeg tror, det vil være særdeles klogt af hensyn til de lokale initiativer, at man så hurtigt som overhovedet gør ligt finder frem til en planlægning af, hvor de kommende universiteter skal være.

Og så vil jeg gerne sige som det fjerde og måske det vigtigste og måske det mest hidsige: jeg tror, det er lidt vanskeligt for adskillige af os på den anden side af Lille-Bælt at forstå, at man ikke kan tage hensyn til en argumentation, som vi har brugt ved flere lejligheder. Man kan tage trykket af de eksisterende kedler på to måder: man kan gøre det ved at udvide arealer og undervisningsmuligheder på de steder, hvor universiteterne ligger, men man kan jo opnå akkurat det samme ved at lægge undervisningsanstalter andetsteds. Jeg ved nok, at det ikke er helt så enkelt, som jeg gør det til her, for det kunne godt være, at takten for fremskaffelse af muligheder vil være lidt hurtigere, hvis man udbygger; men man må så have lov til at fremføre, at der er andre hensyn, der i så høje omgivelser også kan komme ind i billedet.

Jeg vil altså gerne slutte med at sige, at vi er i Jylland, hvor vi arbejder med disse forhold, skuffede, forundrede, og jeg vil henstille til ministeren, at der så hurtigt som overhovedet gør ligt kan blive taget bestemmelse om, hvor de nye universiteter skal blive placeret.

Undervisningsministeren (*Helge Larsen*): Jeg vil gerne begynde med at takke de ordførere, som har givet tilslutning til lovforslaget og dets hovedtanker, og dernæst vil jeg gerne takke hr. K. B. Andersen for en fremragende historisk redegørelse for planlægningsrådets arbejde. Den var, så vidt jeg kunne vurdere det, fuldstændig korrekt, den var udtømmende, og dermed gik praktisk taget hele den taletid, hr. K. B. Andersen havde. Hr. K. B. Andersen undlod ganske at beskæftige sig med, hvorledes folketinget har stillet sig over for disse problemer, hvorledes folketinget har stillet sig i forholdet til det ministerium, som hr. K. B. Andersen har været leder af indtil for 2 måneder siden, netop i 4 år i den periode, hvor planlægningsrådet har arbejdet, lidt længere end perioden, en periode, hvor det ikke har manglet på opfordringer til at løse de problemer, som nærværende lovforslag i første række tilsigter at løse. Og jeg vil gerne dokumentere dette lidt nærmere, for at hr. K. B. Andersen og andre af tingets medlemmer kan være klar over den anden side af denne sags udvikling.

Det begyndte, som man måske erindrer, med vedtagelsen i 1964 af loven om oprettelse af Odense universitet. Ved drøftelsen af dette lovforslag var man også inde på Århus universitets problemer og navnlig Københavns universitets problemer, og jeg skal tillade mig at citere fra Folketingstidende for 1963-64, tillæg B., sp. 1042, udvalgsbetænkning afgivet den 22. maj 1964:

„Hele udvalget ønsker at fremhæve, at man ganske kan tiltræde, at der, uanset oprettelsen af et tredje universitet og eventuelt yderligere tilkommende universiteter eller fakulteter, foreligger et akut behov for afhjælpning af lokale situationen ved de to bestående universiteter, og at det må anses for meget påkrævet, at de hertil fornødne foranstaltninger gennemføres hurtigst muligt. Hvad specielt angår Københavns universitet, som til dels har til huse i ældre, utidssvarende lokaler, må der snarest søges tilvejebragt en afklaring af arealproblemerne, og endeligt forslag til en helhedsplan for løsning af universitetets lokale problemer på såvel kortere som længere sigt bør forelægges i næste folketingssamling.“

[Undervisningsministeren.]

Det var den udtalelse, som et udvalg enstemmigt afgav i maj 1964. Efteråret 1964 var der folketingsvalg, og efter dette folketingsvalg var hr. K. B. Andersen minister for undervisning, men denne bemærkning i udvalgsbetænkningen resulterede ikke i, at der blev foretaget det, som her var henvist til. Der blev nedsat et planlægningsråd; det var også en af de ting, der var henstillet fra udvalget om lovforslaget om oprettelse af universitetet i Odense. Dette planlægningsråd afgav den 7. december 1965 en indstilling, hvori man nævnte, at kommende nye centre for højere uddannelse og forskning skulle placeres i henholdsvis Esbjerg-Ribe området, Ålborg-Nørresundby området og i området omkring Roskilde. Det har hr. K. B. Andersen i sin korrekte historiske fremstilling af planlægningsrådets arbejde meget nøje redegjort for. Men der fortsættes umiddelbart derefter i denne indstilling:

„Rådet ønsker dog stærkest muligt at understrege, at en løsning af problemerne for de eksisterende universiteter og læreanstalter (herunder Odensecentret) må anses for de nærmest kommende års mest påtrængende opgaver — ikke blot fordi disse institutioner i en årrække nødvendigvis må bære den altovervejende andel af tilgangen af studerende, men også fordi de vil have til opgave at uddanne de forskere og lærere, hvoraf de kommende centres bemanning er afhængig.“

Det var december 1965, igen en meget stærk opfordring til at løse de særdeles presserende problemer. Så blev der fremsat et forslag til lov om centre for højere uddannelse; det gik i udvalg, udvalget afgav 30. september 1966 — altså forholdsvis kort før folketingsvalget i november 1966 — betænkning, af hvilken jeg skal tillade mig at citere — det findes i Folketingstidende 1965-66, tillæg B., sp. 1897 —:

„Et flertal (udvalget med undtagelse af Stetter) ønsker dog allerede nu at fremhæve, at lokalesituationen ved universiteterne i København og Århus er af en sådan beskaffenhed, at det må anses for bydende nødvendigt snarest at søge gennemført sådanne foranstaltninger ved

disse institutioner, at en virkelig afhjælpning tilvejebringes.

Et mindretal (Stetter) kan anerkende, at lokalesituationen ved universitetet i København er af en sådan beskaffenhed, at det må anses for nødvendigt at søge gennemført sådanne foranstaltninger; at en afhjælpning kan tilvejebringes, men må forbeholde sig sin stilling med hensyn til lokalesituationen ved universitetet i Århus . . .“

Altså, et udvalg afgiver den 30. september 1966, hvad Københavns universitets problemer angår, en enstemmig indstilling om, at nu skal der gøres noget.

Se, denne side af udviklingen af universitetsudbygningen undlod hr. K. B. Andersen ganske at komme ind på, men det er altså også et led i billedet af, hvad der er sket, eller rettere, hvad der ikke er sket i den tid, hr. K. B. Andersen har været undervisningsminister. Derfor tror jeg nok, hr. K. B. Andersen skal drage den erfaring, at når det kun er to måneder siden, man har forladt en ministerpost, skal man måske være lidt forsigtig med, hvad man angriber og kritiserer.

H. Morten Lange sagde i sin indledning, at fremsættelsen af dette lovforslag næsten var at gøre nar af folketinget. Det går jeg ud fra at hr. Morten Lange ikke vil fastholde, efter at jeg har dokumenteret, hvorledes der foreligger meget stærke enstemmige henstillinger fra udvalg nedsat af folketinget om at foretage væsentlige ting netop på de tre områder, som forslaget til lov om universiteternes udbygning vedrører. Og jeg vil gerne føje til, at min begrundelse for at fremsætte dette forslag hænger i meget høj grad sammen med det pålæg, som er givet undervisningsministeren gennem tidligere vedtagelser og udtalelser fra udvalg, der har beskæftiget sig med disse ting.

Og så til selve forslaget og de bestemmelser, som indeholdes i det. I overensstemmelse med den henstilling, der ligger i disse udvalgsudtalelser, omhandler dette lovforslag udbygning af de tre bestående universiteter indtil 1. april 1976. Det har i sin § 2 en bestemmelse om, at der i folketingsåret 1968-69 skal fremsættes lovforslag om, hvor den fremtidige udbygning af Københavns universitet skal gennemføres, og om

[Undervisningsministeren.]

erhvervelse af de dertil fornødne arealer. Dette er noget meget væsentligt at få afklaret; det har, tror jeg, næsten alle ordførere gjort opmærksom på i dag. Der er undersøgelser i gang for at finde ud af, i hvilken grad der vil være mulighed for at foretage en udbygning af Københavns universitet i det egentlige københavnske område. Der er allerede tidligere nævnt mulighederne med Kalveboderne og Nørre Fælled, de arealer, som universitetet råder over ved Tagensvejområdet — der ligger forskellige muligheder. Det er afklaringen af mulighederne for at erhverve og udbygge på disse områder, der er aldeles afgørende for, hvilken størrelse Københavns universitet skal have i fremtiden, eller jeg må heller sige det på en anden måde: afgørende for, hvor mange studenter man kan tænke sig under uddannelse ved Københavns universitet. Deraf afhænger også — og det tror jeg alle vil forstå rent umiddelbart — spørgsmålet om, hvornår og hvor stort et universitet der skal placeres øst for Store-Bælt. Og når dette ikke kunne afklares på indeværende tidspunkt, har jeg anset det for rigtigt at koncentrere denne lov om de tre presserende ting, udbygningen af de tre universiteter.

Jeg vil gerne sige over for de ordførere og andre, som har været inde på spørgsmålet om planlægningen på lang sigt, spørgsmålet om placeringen af højere uddannelsescentre i 1980'erne og 1990'erne, at hele dette spørgsmål kan man da udmærket tage op til fri forhandling. Og er man i stand til at enes om, hvor de skal placeres, ja, så er det da en sag, som folketetinget kan gøre. Men jeg vil dog gerne gøre opmærksom på — og det skal man huske i alle disse drøftelser om planlægningsrådets skitse for udbygningen — at det er jo planer på meget lang sigt. Jeg forstår vel, at man kan henvise, som hr. Orla Møller gjorde, til, at man jo kan tage trykket af kedlen, som hr. Orla Møller udtrykker sig, på to måder: ved at udvide bestående undervisningsinstitutioner og ved at anlægge nye andetsteds. Men

man skal hele tiden erindre, at anlæggelse af nye undervisningsinstitutioner, det er et arbejde på lang sigt, og erfaringsmæssigt — jeg henviser her til planlægningsrådets materiale — går der vel de første 10 år af en ny undervisningsinstitutionens arbejdsperiode med at producere lærere til institutionen. Det er jo ikke blot spørgsmålet om at skaffe midler, det er også spørgsmålet om at skaffe den fornødne arbejdskraft, lærere, professorer osv., og det løses ikke på én gang.

Jeg skal derefter gøre et par bemærkninger til flere enkeltheder, som er draget frem. Man har været inde på mange ting, som er væsentlige i forbindelse med universitetsudbygningen og universitetets arbejde, fællesplanlægning af uddannelser osv., spørgsmålet om centeropbygningen, og dér vil jeg da gerne føje til her, at naturligvis er tanken om at skabe undervisningsuddannelsescentre ikke opgivet med dette her. Hvis vi nu ville holde os til de realiteter, som vi kan se i øjnene og kan regne med inden for de nærmeste år, så er vel netop området i Odense, hvor vi har et ganske betydeligt areal til rådighed, det område, hvor vi først og hurtigst kan gennemføre nogle af tankerne med uddannelsescentrene. Det vil også kunne bygges op i tilknytning til de bestående universiteter, men naturligvis vanskeligere og i mindre grad. Odense giver os i virkeligheden mulighederne for at opbygge et uddannelsescenter efter de planer, som foreligger i planlægningsrådets beretning.

Til hr. Per Møller vil jeg gerne sige vedrørende studiestrukturen og de drøftelser, der foregår om nye undervisningsformer og uddannelsesformer, at når jeg blev stillet over for det direkte spørgsmål, om jeg er indstillet på at sætte fart i disse ting, så kan jeg sige: ja, det er jeg, og jeg kan vel i denne forbindelse henvise til, at der er f. eks. — men det er nu sket før min tid som undervisningsminister — gennemført en ændret studieplan for det medicinske studium, hvorefter man skulle kunne nedsætte studietiden til 6½ år. Vi regner med, at der for de

[Undervisningsministeren.]

humanistiske fakulteter kan sættes en ny studieplan i kraft forhåbentlig fra 1. september 1968, en plan, hvis enkeltheder jeg ikke her kan gå ind på — den er heller ikke helt færdigudarbejdet endnu — men altså en plan, som vil imødekomme de synspunkter, som blev fremført her af hr. Per Møller og i øvrigt også af hr. Jørgen Jensen.

Fru Grethe Philip sagde om Odense universitets udbygning, at den burde være sket hurtigere, og stillede det spørgsmål, om administrator har fået hjælp nok. Jeg skal ikke kunne besvare dette specielle spørgsmål, men jeg vil gerne benytte lejligheden til at fremhæve, at hvis man vil skabe planlægning af nye uddannelsesinstitutioner, vil gøre denne planlægning effektiv og vil gøre den hurtig, så tror jeg, det er rigtigt, at man ikke må være tilbageholdende med at give den hjælp, som er nødvendig, teknisk hjælp, juridisk hjælp; man skal have et sekretariat, som foretager denne planlægning.

Ja, jeg tror, at jeg hermed har svaret på en væsentlig del af de ting, som er blevet fremført. Hele spørgsmålet om målsætning for uddannelsen vil jo give anledning til en meget stor og meget langvarig debat; det skal jeg lade ligge ved denne lejlighed.

Jeg skal slutte med at anbefale en gennemførelse af dette lovforslag med rammebevillingen frem til 1976, og her skal jeg i øvrigt lige indskyde en oplysning, som jeg skylder. Beløbsrammen, 1.250 mill. kr., strækker sig over en 8-årig periode. I planlægningsrådets indstilling var der tale om perioden fra 1967-68 til 1974-75. I forhold hertil er det forskudt 1 år; nu er vi ude af finansåret 1967-68, derfor vedrører det altså nu årene fra 1968-69 til 1975-76, altså også en 8-årig periode, og hvad angår beløbene, vil jeg også for en ordens skyld gøre opmærksom på — det står i bemærkningerne — at disse beløb tænkes reguleret under hensyn til udviklingen i byggeeffektivitet og omkostningsniveau.

Jeg skal altså anbefale lovforslaget til gennemførelse, inden folketetinget tager på sommerferie, og jeg gør det med en fornyet henvisning til den opfordring, der ligger til undervisningsministeriet og også til dette ting i tidligere nedsatte udvalgs bemærkninger om, hvor væsentligt det er, at de tre

nævnte universiteters forhold bliver forbedret hurtigt.

K. B. Andersen: Det var dog en ejendommelig reaktion fra undervisningsministerens side. Jeg måtte på et vist tidspunkt hen og se i den blå bog, om det er rigtigt, at undervisningsministeren — jeg må jo sige har været historiker, for jeg kan forstå, han har forladt faget. Ministeren begynder med at sige nogle anerkendende ord om en fremragende historisk redegørelse, som han ikke fandt fejl i; hvorefter han giver sig til at formulere et vældigt overfald om noget ganske andet, som i hver detalje var forkert. Ministeren stod her og fortalte om, hvordan folketetinget havde ønsket at tage Københavns universitet frem. Ministeren kunne have tilføjet, hvis han havde gjort sig den ulejlighed at sætte sig ind i det, han talte om, at er der nogen, der har forsøgt at bringe Københavns universitet frem i stedet for at køre rundt i det sydjyske universitet, som der på det tidspunkt manglede grundlag for, og som min forgænger ville aktualisere, så er det undertegnede.

Men for nu at holde os til det historiske, så må jeg jo prøve én gang til i stedet for de almindeligheder, som ministeren stod her med, simpelt hen at tage de foreliggende forhold.

Man sagde altså i foråret 1964 til den daværende undervisningsminister, den nuværende kulturminister, at nu skulle der ske noget med København. Der skete dog ikke noget i resten af den pågældende ministers tid. Da jeg blev undervisningsminister, nedsatte jeg dispositionsplanudvalget, der fik til opgave at skaffe grundlag for løsningen af Københavns universitets problemer. Medens dette udvalg arbejdede frem til december 1966, sørgede vi for løbende at købe ejendomme ind og på anden måde løse universitetets problemer. Dispositionsplanudvalget skitserede, som kom med visse konkrete forslag vedrørende Københavns universitet, som vi hidtil havde savnet, og som i det hele taget har givet det grundlag, der gør, at vi nu for alvor kan arbejde med Københavns universitets problemer, gik til udtalelse i planlægningsrådet, hvis formand, den nuværende kulturminister, afleverede sin indstilling i september 1967. På det tidspunkt

[K. B. Andersen.]

forelå altså muligheden for at komme med det lovforslag, som den forrige regering gang på gang havde bebudet, bl. a. i bemærkningerne til lovforslaget i fjor, hvor vi sagde, vi lagde afgørende vægt på snarest muligt ved lov at kunne fremlægge disse rammer, men vi ventede på dette materiale, som den nuværende minister altså er den første der har haft mulighed for at bruge i lovgivning og bruger, hvad jeg har takket ham for og anerkendt.

Det er jo sandheden om Københavns universitet. Jeg kan godt forstå, at ministeren bruger den fremstilling, han bruger. Den højtberede formand, min udmærkede kollega fra 15. kreds, ville ringe med klokken, hvis jeg karakteriserede den med det udtryk, jeg havde lyst at bruge, derfor skal jeg afstå fra det. Men når ministeren siger, at det er kun 2 måneder siden, jeg har forladt ministerposten, og så skal man være forsigtig med kritik, så vil jeg sige, at det havde været berettiget, hvis jeg havde kritiseret forsømmelser over for Københavns universitet — det måtte være mine indtil for 2 måneder siden — men det kunne ikke falde mig ind. (*Afbrydelse af indenrigsministeren [Poul Sørensen]*). Ja men hvis indenrigsministeren lige vil høre, hvad sagen drejer sig om, så vil han forstå, at hans bemærkninger som sædvanlig er malplacerede. Hvis jeg havde talt om forsømmelser vedrørende København, var det noget andet, men det ville jeg ikke drømme om; nej, det eneste, jeg har sagt her — og det er bakket op af hr. Stetter, det er bakket op af hr. Orla Møller, af hr. Morten Lange, af Vestkysten, af Dannevirke og af alle andre — det er dette: hvorfor er planlægningen forladt? Og det er noget, der har med fremtiden at gøre, det er ikke noget, der har spor at gøre med, om man har siddet som minister 1 dag eller 2 måneder, og det ved ministeren jo udmærket godt; men jeg kan da godt forstå, at i en situation, hvor ministeren på grund af indre uenighed i regeringen må komme med det makværk, han er kommet med her, dér trænger han til at blive dækket. Jeg havde bare ventet af ham som historiker, at han ikke havde gjort det på en sådan måde, at man må sætte „forhenværende“ på det punkt.

Morten Lange: Ja, ministerens bemærkninger lød jo meget fredsommelige; det gjorde de da specielt, fordi de var ganske udækkende. Jeg vil gerne spørge ministeren, om han mener, at man sagligt og rimeligt kan foretage dispositioner af principiel art vedrørende Københavns universitets udbygning som foreslået i lovforslagets § 2, medmindre man har en nogenlunde klarlagt skitse for, hvorledes den samlede universitetsudbygning i Danmark skal være. Jeg mener, det er uladsiggørligt, og det er urimeligt.

Ministeren prøver derefter at skaffe sig et alibi ved at læse op af diverse beretninger fra folktingsudvalg, men ministeren må åbenbart ikke have forstået, hvad vi hidtil har været enig om i dette ting, når vi diskuterer disse sager. Når vi har fremhævet de eksisterende universiteter, sådan som vi har gjort det, så er det, fordi det naturligvis er et første led i planlægningen, at der kan produceres lærere; det er ganske evident, og det gjorde, at det var nødvendigt at sørge for, at udbygning af disse universiteter finder sted omgående. Men den videre planlægning af det hele system og af, hvor mange lærere vi skal uddanne, kort sagt hele planlægningskomplekset, det er klippet af i ministerens forslag. Og det er altså ikke alene klippet af med en saks, det er også klippet af med en passende kraftig distance. Der er ikke noget om, at når ministeren engang får syslet færdig med sagen, får vi planlægningsafsnittet. Næ, næ, dette forslag er langt mere massivt. Det er noget om, at i 1974-75 kommer der nok en lov om den sag, og hvis det går efter folketingets sæd og skik, skulle det altså blive i 1976 eller 1977.

Undskyld mig, hr. minister, dette er ikke at leve op til, at vi skal prøve på at lave en fornuftig planlægning for den højere uddannelse i Danmark. Man sætter tidsfrister for at forhindre, at der sker en sådan fornuftig planlægning, det er åbenbart indholdet i lovforslaget. Jeg synes, at det, ministeren har svaret her, slet ikke rører ved det, der er centralt: skal vi give os til at udbygge 3 eksisterende højere læreanstalter uden at gøre dem til et led i en samlet planlægning, eller skal vi lave en samlet planlægning, som er godt undervejs?

[Morten Lange.]

Ministeren vil så måske endnu en gang prøve på at sige: ja men det haster da ikke så grusomt. Men det gør det, hr. minister. Det er ikke ret mange dage siden, vi her behandlede spørgsmålet om, hvor Danmarks lærerhøjskoles afdelinger skulle ligge henne. Det kommer også planlægningen af uddannelsescentre ved, og vi vil givetvis mindst én gang om året få spørgsmålet om placering af det ene eller det andet, som har med denne planlægning at gøre, og skal det ske på en organiseret måde, så skal denne plan frem, den skal frem nu, og den skal kæmpes ud i dette folketing, så vi bliver enige om, hvordan det skal være. Jeg er sikker på, at de fleste af os er parat til hellere at tage et nederlag på, hvor man skal have med de enkelte placeringer og på antallet og alt det dér. Vi kan være meget sikre i vor argumentation for Esbjerg kontra Haderslev osv., men lad det være. Det vigtigste er, at planerne bliver lagt så godt, som vi nu kan enes om dem; men bare at henskyde dem og sige, at det kan vente, ikke alene til pinse, ikke alene til næste år, men til et tidspunkt, som ligger så langt ude i fremtiden, at dette ting til den tid vil være halvvejs ryddet for de nuværende medlemmer — det kan man ikke byde os.

Niels Helveg Petersen: Som menig tilhører til denne debat og uden detailviden om den sag, der behandles, vil jeg dog gerne have lov til at sige, at jeg tror, de fleste af tingets medlemmer med mig ville finde det beklageligt, hvis fremtidige undervisningsdebatter her i tinget skal være præget af så kraftige personlige angreb, som er ført frem i dag.

Jeg tror, ingen kan have noget imod kritik, heller ikke skarp kritik; det er helt i sin orden. Jeg tror, man med glæde vil bære skarp kritik i sagens tjeneste. Men hvilken sag er det, hr. K. B. Andersen har villet gavne med den tone, der er anslået i dag?

(Kort bemærkning).

Morten Lange: Baggrunden for kritikken karakter ligger i regeringens ganske enestående afvisning af det eksisterende planlægningsarbejde, som man kan læse i bemærkningerne.

(Kort bemærkning).

K. B. Andersen: Når fortrykket om denne debat kommer, vil jeg råde hr. Niels Helveg Petersen til at læse det. Så vil han se, at der er givet en fremstilling af planlægningens gang fra starten, over arbejdet med den til dens skibbrud, og intet andet. Reaktionen fra undervisningsministeren var et vældig personligt overfald om noget, der overhovedet ikke havde været talt om. Men som sagt, hr. Niels Helveg Petersen kan studere i fortrykket, hvem det var, der ikke kunne holde et til emnet svarende niveau.

Undervisningsministeren (Helge Larsen): Jeg ønsker blot at gøre den ganske korte bemærkning, at jeg har henvist til udvalgsberetninger, henstillinger om at foretage denne udbygning af de eksisterende universiteter. Jeg sætter overordentlig pris på, at disse henstillinger vil være baggrunden for behandlingen af dette forslag, således at vi kan få forslaget gennemført i denne samling. Jeg er, som jeg har sagt det tidligere, åben over for forhandling om planlægning af de øvrige uddannelsescentre, man måtte ønske, men det er væsentligt for mig under henvisning til, hvad jeg har sagt tidligere, at loven om de 3 universiteters udbygning bliver gennemført.

(Kort bemærkning).

K. B. Andersen: Da undervisningsministeren, om jeg så må sige, ikke kan bekvemme sig til at sige det, han burde sige, skal jeg sige til ministeren, at det kunne ikke falde mig ind på noget punkt — og jeg beder om at blive gjort opmærksom på det, hvis jeg nu eller i fremtiden skulle gøre det — at angribe undervisningsministeren for noget, der ligger inden for den periode, hvor jeg har haft ansvaret. Det ville være fuldstændig urimeligt, jeg ville ikke drømme om det. (Munterhed). Ja, jeg forstår godt, at en sådan mentalitet må være fremmed for hr. Poul Sørensen, det er en anden ting. Det, jeg gjorde her, det var, at jeg talte om den fremtidige planlægning, den troede jeg jeg kunne gøre ministeren ansvarlig for. Jeg kan efter de faldne bemærkninger forstå, at det kan jeg heller ikke, ikke under denne regering.

(Kort bemærkning).

Morten Lange: Ministeren var næsten konciliant til sidst. Skal vi sige det på den måde: hvis ministeren er parat til at diskutere dette lovforslag i et sådant perspektiv, at vi får en sikker sammenkædning med planlægningen, så er vi alle lige interesseret i, at det bliver gennemført så hurtigt som muligt. Men til gengæld: hvis vi ikke har sikkerhed for, at det har en sikker sammenkædning med planlægningen, så er det let-sindigt, og jeg tror ærlig talt ikke, ministeren vil være letsindig.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget Skovmand har meddelt mig, at han ønsker til boligministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvilke foranstaltninger agter ministeren at træffe for at hindre det planlagte byggeri i det sydlige Dragør samt andre steder på Amager, hvor der vil opstå store støjgenere som følge af den kommende storlufthavn på Saltholm eller Sydamerger?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 5. april, kl. 10 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om revision af den kommunale inddeling.

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om garanti for lån og rentetilskud til skovejere i anledning af stormfaldet i 1967.

4) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning angående Danmarks ratifikation af de til den internationale kornordning 1967 knyttede konventioner om henholdsvis hvedehandel og fødevarerhjælp.

5) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af tre på De Forenede Nationers konference om retsordenen på havet i Genève i 1958 undertegnede konventioner, nemlig konvention om det ydre territorialfarvand og den tilstødende zone, konvention om det åbne hav og konvention om fiskeri på det åbne hav og bevarelse af dets levende rigdomskilder samt valgfri protokol vedrørende tvungen bilæggelse af tviser.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om diplomatiske forbindelser.

7) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Ændring af reglerne for kontrol med og anvisning af arbejde til ledige medlemmer af anerkendte arbejdsløsheds-kasser)

og
forslag til lov om privat arbejdsanvisning m. v.

8) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om universiteternes udbygning.

9) *Valg af 1 medlem til Nordisk Råd (i stedet for Ivar Nørgaard).*

Mødet hævet kl. 16⁴⁰.

34. møde.

Fredag den 5. april kl. 10.

Formanden: Medlem af folketinget Erling Dinesen har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Agter ministeren at stille forslag om særlig gunstige afskrivningsregler til gavn for erhvervsudviklingen i egnsudviklingsområderne?“

Spørgeren udbeder sig skriftligt svar.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om op-tagelse af statslån i udlandet.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 56) findes i tidenden sp. 2007).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 127 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om revision af den kommunale inddeling.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 64) findes i tidenden sp. 2008).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges med 132 stemmer mod 2.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om garanti for lån og rentetilskud til skovejere i anledning af stormfaldet i 1967.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 48) findes i tidenden sp. 2009, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 83).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Chr. Thomsen: Udvalget har på et møde efter anden behandling behandlet det af landbrugsministeren stillede ændringsforslag, og hele udvalget kan tiltræde det.

Jeg vil gerne sige et par ord som begrundelse for udvalgets stilling. Det har vist sig, at det ikke var muligt, som man først antog, for savværkerne at nå at oparbejde de store mængder træ, der lå i skoven efter de to stormfald. Man forsøger nu at redde det bedste af træet ved at sænke det i vand eller ved overrisling. Tilbage bliver en masse tyndt træ og træ af dårlig kvalitet, der ikke kan bære den ret store udgift, det er at bevare det ved nedsækning i vand eller ved overrisling. Ændringsforslaget åbner for det første mulighed for, hvis skovejerne ønsker det, at lade virksomheder oparbejde træ, der ellers ville gå til spilde. Men når stormens problemer engang er løst, vil vi stadig væk i de danske skove have relativt store mængder af tilsvarende kvalitet af træ, som der egentlig ikke rigtig er nogen brug for inden for dansk træindustri. Derfor vil man, hvis skovejerne ønsker at gøre brug af det, som ændringsforslaget for det andet åbner mulighed for, både kunne løse nutidens stormproblemer og